

การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา

ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ศศิธร วิศพันธุ์^{1*}

The development of natural dyes cotton bag, Sapanpla weaving groups in Sathon, Nathavee Songkhla province.

Sasithorn Wisapan^{1*}

^{1*}คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา

^{1*}Faculty of Fine and Applied Arts, Songkhla Rajabhat University, Songkhla

* Corresponding author. E-mail address: pew_littlemonkey@hotmail.com

Received August 24, 2018 Revised October 10, 2018 accepted November 21 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา เพื่อถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ ให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา และเพื่อศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนแรก คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่สอง คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบ ขั้นตอนที่สาม คือ การออกแบบ ขั้นตอนที่สี่ คือ การพัฒนาแบบร่าง เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างต้นแบบ ขั้นตอนสุดท้าย คือ การถ่ายทอดความรู้ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ ให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา และขั้นตอนสุดท้าย คือ การประเมินผล โดยนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ มาศึกษาความพึงพอใจจากกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา และผู้บริโภคร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความต้องการด้านรูปแบบกระเป๋า และแบบสอบถามความพึงพอใจกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัย พบว่า ผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ มีจำนวน 3 รูปแบบ คือ กระเป๋าสำหรับคล้องสะพายไหล่ กระเป๋าสำหรับถือ คล้องสะพายไหล่ และกระเป๋าสำหรับถือคล้องมือ ผลการถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ ทำให้กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการตัดเย็บกระเป๋ามากขึ้น จากการประเมินผลงาน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 และกลุ่มผู้บริโภคร่วมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ รูปแบบที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.06 กล่าวคือ มีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง และเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน มีความสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ ใส่ของได้ปริมาณมากและหลากหลาย มีความคงทนแข็งแรง โครงสร้างและรูปทรงสวยงาม รูปแบบมีความทันสมัย

คำสำคัญ : กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา

ABSTRACT

This research aimed to develop the natural dyes cotton bag, pass on the natural dyes cotton bag developing knowledge and study the satisfaction for natural dyes cotton bag of Sapanpla weaving group in Sathon sub district, Nathavee district, Songkhla province. There were five processes of this research. First, the researcher collected the basic data. Second, the researcher analyzed the data and used it for the design process. Third, the products were designed based on the collected data. Fourth, the design was developed and created the prototype products. Fifth, the researcher passed on the knowledge by conducting a workshop. And the last process is the products assessment by using questionnaires to evaluate the Sapanpla weaving group and the buyers' satisfaction from the prototype products. The research tools were interview, bag style needed questionnaire and satisfaction for natural dyes cotton bag questionnaire. The statistics used for data analysis were means and standard deviation. The results found that there were 3 styles of natural dyes cotton bag, shoulder bag, hand bag and clutch bag. The Sapanpla weaving group members had increased knowledge and understanding of natural dyes cotton bag developing and sewing skill as well by attending the workshop. The prototype bags satisfaction evaluation mean was 3.63 and most of buyers satisfied the first style design, mean is 4.06. That means this design can be produce, appropriate to the working women, convenient to use with beautiful and modern design.

Keyword: Cotton bag, Natural dyes, Sapanpla weaving group

บทนำ

กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แรกเริ่มทอผ้าขาวม้าและผ้าซิ่น ได้มีการพัฒนาผ้าทอให้มีเอกลักษณ์โดยใช้เทคนิคการย้อมผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ ซึ่งนำวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น หินลูกรัง ใบสาบเสือ ใบขี้เหล็ก แก่นขนุน ใบเพกา เปลือกมังคุด เปลือกสะตอ ใบหูกวาง เป็นต้น มาย้อมฝ้ายกับการผสมผสานการทอยกดอกเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของกลุ่มขึ้น การก่อตั้งกลุ่มนั้น แรกเริ่มก่อตั้งโดย นางบัว ดวงตา ประธานกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ซึ่งเป็นคนขอนแก่นโดยกำเนิด ฝึกทอผ้ามาตั้งแต่เด็ก ต่อมาพอมีครอบครัวจึงย้ายมาอยู่ที่อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา และได้นำวิชาความรู้ในด้านการทอผ้ามาทอผ้าไว้ใช้สอยชาวบ้านในชุมชนพบเห็นจึงเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในการทอผ้าจึงได้ชักชวนกันจัดตั้งกลุ่มและเริ่มสอนทอผ้า ในปี พ.ศ. 2534 ชาวบ้านให้ความสนใจและเข้าร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งมีเพียง 7 คน ผ้าที่ทอออกมาจำหน่ายเฉพาะในชุมชน เพราะยังไม่เป็นที่รู้จักและผ้าทอมีจำนวนน้อย เนื่องจากในช่วงเริ่มแรกใช้ก็กระทบในการทอและสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย ต่อมามีการยุบเลิกกลุ่มในปี 2553 เนื่องจากสมาชิกลดจำนวนน้อยลงและไม่สามารถทอผ้าจำหน่ายได้ทัน เนื่องจากคนในชุมชนประกอบอาชีพทำสวนยางเป็นอาชีพหลักไม่สามารถมาร่วมเป็นสมาชิกในการทอผ้าได้ แต่เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ก่อตั้งโดยคนในชุมชนเอง ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจและสนับสนุนภูมิปัญญาการทอผ้ามากขึ้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2556 วิทยาลัยชุมชนสงขลาได้ให้งบประมาณในการจัดสร้างโรงทอและจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การทอผ้า ให้ความรู้เพิ่มเติมด้านเทคนิคการทอผ้าและการย้อมผ้าสีธรรมชาติ นอกจากนี้มีหน่วยงานต่าง ๆ เล็งเห็นความสำคัญและต้องการให้กลุ่มมีกำลังที่เข้มแข็งมากขึ้น จึงเข้ามาช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ในส่วนที่กลุ่มต้องการพัฒนา

ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นกำลังการผลิตที่เข้มแข็งมากขึ้น และมีจำนวน 9 คน ที่เป็นกำลังหลักที่สามารถทำงานตามความต้องการของผู้บริโภคได้ ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของกลุ่ม โดยกลุ่มผู้บริโภคหลักเป็นหน่วยงานภายในอำเภอนาทวีและอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา และผู้บริโภคส่วนหนึ่งมาจากการออกร้านตามงานสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จนบางกลุ่มก็กลายเป็นผู้บริโภคหลัก ส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาที่เรียนทางด้านออกแบบเครื่องแต่งกายและผู้บริโภคที่ต้องการให้ทอลายตามที่ต้องการ นอกจากนี้ทางกลุ่มยังได้เปิดสอนการย้อมสีธรรมชาติสำหรับผู้สนใจอีกด้วย โดยเส้นใยที่ใช้ในการทอมี 3 ชนิด คือ เส้นใยฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ เส้นใยประดิษฐ์และโพร ส่วนลายที่ใช้ในการทอนั้นมีลายดอกพลา ลายดอกสะเดา ลายดอกสะทอน และลายลูกยาง ลายที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มคือ ลายดอกพลา ทางกลุ่มพยายามสร้างจุดเด่นให้เป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจนขึ้นโดยมีการแปรรูป

ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นทดลองแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยทดลองแปรรูปเป็นกระเป๋าแบบง่าย ๆ จากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และเริ่มทดลองวางจำหน่ายก็ได้รับความสนใจจากผู้บริโภคโดยขึ้นชื่อความเป็นสีธรรมชาติ แต่ยังคงต้องการพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสมกับวัยและมีความสวยงามมากขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเบื้องต้นพบว่า ทางกลุ่มมีความต้องการพัฒนารูปแบบกระเป๋า ให้มีความสวยงามมากขึ้น แต่ทางกลุ่มไม่มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์และในส่วนของการผลิตที่ซับซ้อน จึงทำให้กระเป๋ายังขาดการออกแบบด้านรูปแบบสีสันทัน และวัสดุอื่น ๆ ที่มาประกอบเพื่อช่วยเพิ่มให้กระเป๋ามีความแข็งแรงเหมาะสมกับการใช้สอย ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และถ่ายทอดความรู้การพัฒนาารูปแบบกระเป๋าในลักษณะการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในกระบวนการผลิตกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับกลุ่มแล้ว ยังเป็นการขยายช่องทางและโอกาสทางการตลาด การที่จะอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรม โดยการสืบทอดความรู้มาจากรุ่นสู่รุ่นอย่างเดียวย่อมอาจไม่เพียงพอ เพราะในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน การสืบทอด สานต่อความคิดของคนรุ่นเก่าโดยคนรุ่นใหม่จำเป็นต้องมาต่อยอดความคิดพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับยุคสมัย แต่ยังคงคุณค่าเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาดั้งเดิมอยู่ เกิดมูลค่าและความงามส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ชุมชนเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
2. เพื่อถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา หมายถึง กลุ่มทอผ้า ที่ตั้งอยู่เลขที่ 32/2 ซอยประตูทอง ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา และที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มก็คือการเลือกใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมาสกัดสีย้อมเส้นใยฝ้ายใช้ในการทอผ้า
2. กระเป๋า หมายถึง กระเป๋าจากผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
3. ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ หมายถึง ผ้าที่ทอด้วยเส้นใยฝ้ายย้อมสีธรรมชาติโดยกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เนื้อหาองค์ความรู้กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการตัดเย็บกระเป๋ามากขึ้น
2. องค์ความรู้ที่กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลาได้รับสามารถนำมาต่อยอดในการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นทั้งของกลุ่ม ชุมชน สังคมและประเทศไทย
3. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบ และแนวทางต่อยอดผลิตภัณฑ์ต่อไป
4. เป็นการส่งเสริมพัฒนาคนในกลุ่มชุมชนให้มีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตธรรมชาติ มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Area) คือ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ที่ตั้งเลขที่ 32/2 ซอยประตูทอง ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา จำนวน 15 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้บริโภค จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา และกลุ่มผู้บริโภค ข้อมูลทั่วไปของการย้อมสี แนวคิดและกระบวนการในการออกแบบผลิตภัณฑ์ และศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกรูปทรงกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบ เป็นการกำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา จากการที่ได้สอบถามความต้องการด้านรูปแบบกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จากสมาชิกกลุ่ม พบว่า ต้องการพัฒนารูปแบบให้สวยงามและทันสมัยมากขึ้น มีความเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน และจากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกรูปทรงกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จากสตรีวัยทำงาน จำนวน 50 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกกระเป๋ารูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มากที่สุด และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกลักษณะโครงสร้างกระเป๋าถึงคงรูป มากที่สุด นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาออกแบบร่างกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

ขั้นที่ 3 การออกแบบ หลังจากที่ได้ข้อสรุปในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา แล้วผู้วิจัยได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และประมวลความคิดจากข้อมูลที่รวบรวมออกแบบและร่างแบบตามแนวคิดในการออกแบบ จำนวน 3 แนวทาง ผู้วิจัยได้นำแบบร่างกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ไปให้กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา คัดเลือกรูปแบบที่ตรงกับความต้องการและเหมาะสมสามารถผลิตได้จริง จำนวน 1 แนวทาง

ขั้นที่ 4 การพัฒนาแบบร่าง หลังจากได้แบบร่างกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 1 แนวทาง แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบร่างมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างต้นแบบต่อไป

ขั้นที่ 5 การถ่ายทอดความรู้ เป็นการถ่ายทอดความรู้ด้านแนวคิดและกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา โดยเริ่มจากพื้นฐานการตัดเย็บ การสร้างแพตเทิร์นกระเป๋า การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และการฝึกปฏิบัติตัดเย็บกระเป๋า

ภาพ 1 การถ่ายทอดความรู้ การสร้างแพตเทิร์นกระเป๋า

ภาพ 2 การถ่ายทอดความรู้การตัดเย็บกระเป๋า

ขั้นที่ 6 การประเมินผล หลังจากที่ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา แล้วผู้วิจัยได้นำมาศึกษาความพึงพอใจ จากสมาชิกกลุ่ม จำนวน 15 คน และผู้บริโภคน จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
2. แบบสอบถามความต้องการด้านรูปแบบกระเป๋าสตรี
3. แบบสอบถามความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ในครั้งนี้กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ พัฒนารูปแบบให้มีความสวยงามและทันสมัยมากขึ้น มีความเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า โครงสร้างของกระเป๋าใช้ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ เป็นหลักและมีวัสดุอื่นประกอบ ได้ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ที่เหมาะสมกับกลุ่มสตรีวัยทำงาน จำนวน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 กระเป๋าสำหรับคล้องสะพายไหล่ รูปแบบที่ 2 กระเป๋าสำหรับถือและคล้องสะพายไหล่ สามารถถอดสายคล้องสะพายไหล่ได้ และรูปแบบที่ 3 กระเป๋าสำหรับถือคล้องมือ ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบ ใช้ผ้าทอยกดอกสีเทาลายดอกสะเดาย้อมด้วยสีของเปลือกกล้วยผสมกับโคลน และช่องใส่ของด้านหน้าใช้ผ้าทอยกดอกสีชมพูอ่อนลายดอกพิกลูย้อมด้วยสีของดินเผามีรูปแบบที่มีความสวยงาม ทันสมัยมากขึ้น แตกต่างจากที่มีอยู่เดิม

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์กระเป๋ผ้า กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนครก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ประเด็นปัญหา	ก่อนการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์	หลังการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์
1. ปัญหา	- ต้องการรูปแบบที่มีความสวยงามและทันสมัยมากขึ้น มีความเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน - ขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์ - ขาดทักษะในการตัดเย็บกระเป๋าในส่วนของการผลิตที่ซับซ้อน	- มีการใช้วัสดุอื่นประกอบเพื่อให้มีรูปแบบที่มีความสวยงามและทันสมัยมากขึ้น มีการสอบถามความต้องการก่อนการออกแบบจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน - การถ่ายทอดความรู้ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา โดยเริ่มจากพื้นฐานการตัดเย็บ การสร้างแพตเทิร์นกระเป๋า การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และฝึกปฏิบัติตัดเย็บกระเป๋าจนมีทักษะสามารถนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้
3. รูปแบบผลงาน	ยังไม่ได้มีรูปแบบแตกต่างจากที่มีอยู่ทั่วไป	มีรูปแบบที่มีความสวยงาม ทันสมัยมากขึ้น แตกต่างจากที่มีอยู่เดิม และมีความเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน
4. การประเมินผลงานโดยรวม	-	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63
5. การติดตามผล	-	กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ได้นำผลิตภัณฑ์ต้นแบบจัดแสดงไว้ที่กลุ่มและนำไปจัดแสดงและจำหน่ายในงานต่าง ๆ เช่น งานสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์(OTOP) และได้รับความสนใจจากผู้บริโภค แต่เนื่องจากในช่วงแรกนี้ทางกลุ่มยังขาดเครื่องปกป้องกันจึงยังไม่สามารถเย็บหนังที่มีขนาดหนาได้ แต่ก็ได้นำแบบกระเป๋ที่พัฒนาขึ้นมาตัดเย็บและลดทอนตรงส่วนหนังเพื่อให้ง่ายต่อการเย็บ

ตาราง 2 วิเคราะห์ราคากระเป๋าผ้ากลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์เดิม	ราคา	ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นใหม่	ราคา
	ราคา 650 บาท ต้นทุน : 360 บาท กำไร : 290 บาท วัสดุ : ผ้าฝ้ายย้อมสี		ราคา 2,500 บาท ต้นทุน 1,040 บาท กำไร 1,460 บาท วัสดุ: ผ้าทอยกดอก สีธรรมชาติ,หนังแท้
	ราคา 120 บาท ต้นทุน : 50 บาท กำไร : 70 บาท วัสดุ : ผ้าฝ้ายย้อมสี		ราคา 2,400 บาท ต้นทุน 970 บาท กำไร 1,430 บาท วัสดุ: ผ้าทอยกดอก สีธรรมชาติ,หนังแท้
	ราคา 200 บาท ต้นทุน : 65 บาท กำไร : 135 บาท วัสดุ : ผ้าฝ้ายย้อมสี		ราคา 900 บาท ต้นทุน 360 บาท กำไร 540 บาท วัสดุ: ผ้าทอยกดอก สีธรรมชาติ ,หนังแท้

2. ผลการถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดความรู้ด้านแนวคิดและกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนากระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา โดยเริ่มจากพื้นฐานการตัดเย็บ การสร้างแพตเทิร์นกระเป๋า การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และปฏิบัติตัดเย็บกระเป๋าจากการถ่ายทอดความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญในการตัดเย็บกระเป๋า ทำให้กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา มีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์และมีทักษะในการตัดเย็บกระเป๋าในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่ซับซ้อนขึ้น และจากการประเมินผลงานการพัฒนาแบบกระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 แต่ผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บกระเป๋าก็ยังให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาผลงานให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมมากที่สุด โดยให้ข้อเสนอแนะว่าการเย็บผีเสื้อและกระดุมเส้นด้ายกับขอบชิ้นงานควรพยายามให้เป็นเส้นขนานกัน และให้เพิ่มความละเอียดในการเย็บให้มากขึ้น โดยทดลองเย็บประมาณ 3 ครั้ง แล้วลองเปรียบเทียบชิ้นงาน หาดำหนดชิ้นงานด้วยตนเอง เพื่อจะได้เห็นถึงจุดที่ควรปรับปรุง และสามารถแก้ไขให้ดีขึ้นได้จะทำให้ผลงานมีคุณภาพมากขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา จากกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลาและกลุ่มผู้บริโภค จำนวน 65 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ รูปแบบที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.06 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจด้านกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.22 กล่าวคือ มีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง และเหมาะสมกับรสนิยมของกลุ่มสตรีวัยทำงาน รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ใช้สอย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.14 กล่าวคือ มีความสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ ใส่ของได้ปริมาณมากและหลากหลาย ป้องกันการเกิดความเสียหายของสิ่งของได้ และสุดท้ายด้านรูปทรง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.96 กล่าวคือ มีความคงทนแข็งแรง ประณีตสวยงาม โครงสร้างและรูปทรงสวยงาม รูปแบบมีความทันสมัย มีความเหมาะสมด้านการผสมผสานวัสดุ สีเส้นและลวดลายสวยงาม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ในครั้งนี้กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามและทันสมัย มีความเหมาะสมกับสตรีวัยทำงาน รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า โครงสร้างของกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ เป็นหลักและมีวัสดุอื่นประกอบ ได้ผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 3 รูปแบบ ที่มีความสวยงาม ทันสมัยมากขึ้น แตกต่างจากที่มีอยู่เดิม และผลการถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ ให้กับกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ทำให้สมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา มีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์และมีทักษะในการตัดเย็บกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งจากการประเมินผลงานการพัฒนากระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 และผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติให้ข้อเสนอแนะว่า การเย็บผีเสื้อและระบายเส้นด้ายกับขอบชิ้นงานควรพยายามให้เป็นเส้นขนานกัน และให้เพิ่มความละเอียดในการเย็บให้มากขึ้น โดยทดลองเย็บประมาณ 3 ครั้ง แล้วลองเปรียบเทียบชิ้นงาน หาดำเนินชิ้นงานด้วยตนเองเพื่อจะได้เห็นถึงจุดที่ควรปรับปรุงและสามารถแก้ไขให้ดีขึ้นได้จะทำให้ผลงานมีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งทางกลุ่มได้จัดอุตสาหกรรม มาตั้งแต่ ปี 2553 แต่ไม่ได้นำมาใช้เพราะยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญในการตัดเย็บด้วยจักรอุตสาหกรรม ส่งผลให้ใช้เวลานานในการเย็บกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติแต่ละรูปแบบ แต่ด้วยความตั้งใจและความพยายามของสมาชิกกลุ่ม ทำให้สามารถเย็บกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติทั้ง 3 รูปแบบ ได้แล้วเสร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา พบว่า กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลาและกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ รูปแบบที่ 1 มากที่สุด ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง และเหมาะสมกับรสนิยมของกลุ่มสตรีวัยทำงาน เป็นกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ สำหรับคล้องสะพายไหล่ ใช้ซิปสำหรับเปิด-ปิด ทำให้สะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ โครงสร้างสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใส่สิ่งของได้ปริมาณมาก หูหิ้ว และกันกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติด้านหน้าเป็นวัสดุพลาสติกเป็นส่วนประกอบเพื่อให้เกิดความแข็งแรง รูปทรงสวยงาม รูปแบบมีความทันสมัย มีความเหมาะสมด้านการผสมผสานวัสดุ สีเส้นและลวดลายสวยงาม ใช้ผ้าทอ ยกดอกสีเทาลายดอกสะเดาย้อมด้วยสีของเปลือกกล้วยผสมกับโคลน และช่องใส่ของด้านหน้าใช้ผ้าทอยกดอกสีชมพูอ่อนลายดอกพิกุลย้อมด้วยสีของต้นฝาง โดยเป็นรูปแบบที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มสตรีวัยทำงาน เพราะก่อนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ในขั้นตอนการคัดเลือกแบบร่าง ผู้วิจัยได้สำรวจความพึงพอใจด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคก่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนาธิภา ไชยภู (2556) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกสะเดา กรณีศึกษากลุ่มมัดย้อมสีธรรมชาติบ้านศิรีวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการมัดย้อมผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติจากเปลือกสะเดา ในประเด็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ เทคนิคและวัสดุที่ใช้ในการผลิต ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติได้รับความนิยมสูงสุด โดยนำผลจากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบลวดลาย และรูปแบบกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ มาประกอบกับผลการจากศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติ 2014 (Trend 2014) มาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบ ทั้งนี้เพื่อให้แบบร่างของกระเป๋าด้ายย้อมสีธรรมชาติสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อแบบร่างทั้งหมด เพื่อคัดเลือกได้แบบร่างที่มี

ผู้เลือกมากที่สุด จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปพัฒนาต่อ เลือกรูปแบบเพื่อนำมาผลิตเป็นชิ้นงานต้นแบบกระเป๋าด้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกสะตอ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ด้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกสะตอ ชุมชนบ้านศิรีวัง ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และสามารถเป็นแนวทางในการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ชุมชน

กระเป๋าด้ายมัดย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ถึงแม้ว่าจะมีส่วนประกอบอื่นมาเป็นส่วนประกอบด้วยเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของผลิตภัณฑ์ แต่ยังคงคุณค่าและมีเอกลักษณ์ของด้ายมัดย้อมสีธรรมชาติอยู่ ทั้งในด้านลวดลายและสีที่เป็นธรรมชาติที่มาจากวัตถุดิบในท้องถิ่น กลับเพิ่มมูลค่าให้กับผืนผ้า เช่นเดียวกับผลการวิจัยของอติสณา อนันตะอาต (2558) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแปรรูปผ้ามัดย้อมสีจากมะขามเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋า ของกลุ่มผลิตภัณฑ์กระเป๋าหนัง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาส่งเสริมเพิ่มคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าโดยใช้ผ้ามัดย้อมสีจากมะขาม โดยผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าของกลุ่มผลิตภัณฑ์กระเป๋าหนัง หลังการพัฒนาได้ผลงานใหม่โดยการสร้างวัตถุดิบเพื่อทำกระเป๋าโดยใช้ผ้ามัดย้อมสีจากมะขามแทนการใช้หนังเทียม ซึ่งมีมะขามเป็นพืชประจำท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ช่วยลดต้นทุนจากวัตถุดิบซึ่งเดิมใช้เป็นหนังเทียม และเป็นการสร้างลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้ามัดย้อมเพื่อเพิ่มจุดเด่นความน่าสนใจให้แก่ผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและเพื่อเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์กับกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ในการนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดในการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น และผลจากการศึกษาความพึงพอใจที่ผู้บริโภคมีต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบกระเป๋าด้ายมัดย้อมสีธรรมชาติ จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบ และแนวทางต่อยอดผลิตภัณฑ์ต่อไป ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดีนั้นต้องมีความแปลกใหม่ เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้บริโภค เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประวัติ มีที่มา เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาขายเหมาะสมกับกำลังซื้อของผู้บริโภคในตลาดนั้น โดยอาศัยการศึกษารายกลุ่มผู้บริโภคให้ได้ข้อมูลก่อนทำการออกแบบและผลิต ซึ่งนอกจากผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากด้ายมัดย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลาแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาคนในกลุ่มชุมชนให้มีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตธรรมชาติ มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ พิริยะ แก่นทับทิม และประเทืองทิพย์ ปานบำรุง (2557) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า ในการทดลองย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 5 เฉดสี ได้แก่ สีแดงจากครั่ง สีเขียวจากใบทุเรียนเทศ สีน้ำเงินจากคราม สีเหลืองส้มจากเมล็ดคำแสด และสีเทาจากผลมะเกลือ นำไปออกแบบและพัฒนาลวดลายการมัดย้อมของผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้ามัดย้อม โดยมีการกำหนดการออกแบบ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีของลวดลาย จำนวน 6 ลาย คือ ลายสมุนไพรรูปไทย ลายอัญมณีไทย ลายวาวไทย ลายผักผลไม้ไทย ลายดอกไม้ไทย และลายขนมไทย เป็นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบในเชิงสร้างสรรค์ให้มีความเป็นสากล และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติ

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้สมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา มีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์และมีทักษะในการตัดเย็บกระเป๋าในส่วนของการผลิตที่ซับซ้อนขึ้น นอกจากนี้กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ยังเกิดความภาคภูมิใจว่าด้ายมัดย้อมสีธรรมชาติ ที่ตนเองทอขึ้นมาสามารถที่จะนำมาเพิ่มมูลค่าให้มีราคาสูงขึ้นมากกว่าการขายผ้าแบบผืน เพราะในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำด้ายมัดย้อมสีธรรมชาติ ของกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ในส่วนที่ขายได้น้อย หรือขายไม่ได้ มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นำไปจำหน่าย ปัจจุบันกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ได้นำผลิตภัณฑ์ต้นแบบจัดแสดงไว้ที่กลุ่มและนำไปจัดแสดงในงานต่าง ๆ เช่น งานสินค้าโอท็อป เพื่อดูแลแนวโน้มด้านการตลาดก่อนที่จะนำไปผลิตในอนาคต และได้รับความสนใจมาจากผู้บริโภค แต่เนื่องจากแรกเริ่มทางกลุ่มยังไม่มีเครื่องปักหนัง จึงทำให้ไม่สามารถเย็บหนังที่มีขนาดหนาได้ สมาชิกกลุ่มได้แก้ปัญหาโดยการใช้นิ้วในส่วนที่เป็นหนังเพื่อให้ง่ายต่อการเย็บ และในปัจจุบันทางกลุ่มก็ได้ผลิตสินค้าออกจำหน่ายแล้ว

ซึ่งในอนาคตในด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ แนวทางแรกผู้วิจัยคิดว่าควรที่จะเพิ่มช่องทางการขายผ่านออนไลน์ให้มากขึ้น เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน เป็นต้น ซึ่งการขายของออนไลน์ เป็นช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า ที่มีต้นทุนต่ำ ผลตอบแทนสูง เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภค ในด้านการประหยัดเวลา และเพิ่มจำนวนของกลุ่มลูกค้าต่างจังหวัด ซึ่งในปัจจุบันทางกลุ่มก็ได้สร้างเพจออนไลน์บนเฟซบุ๊ก เพื่อให้ลูกค้าและกลุ่มผู้ที่สนใจได้ติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่ม เช่น ผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่ม การออกร้านในงานต่าง ๆ การพัฒนาสีย้อมใหม่ ๆ รวมทั้งการเข้าอบรมเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เป็นต้น แนวทางที่สอง การ

กระจายสินค้า โดยการนำผลิตภัณฑ์ไปวางจำหน่ายในร้านขายของที่ระลึกทั้งในร้านภายในอำเภอและจังหวัด และแนวทางที่สาม การจัดทำแผ่นพับเพื่อโฆษณาสินค้าของกลุ่ม ซึ่งต้องจัดทำรูปแบบให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดใจผู้พบเห็น อาจจะไปแจกในต่อนอกบ้านจำหน่ายสินค้าในงานต่าง ๆ และฝากไว้ตามหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งแนวทางการประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดดังกล่าวสามารถเพิ่มจำนวนกลุ่มลูกค้าให้มากขึ้นและผู้บริโภครู้จักผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมากขึ้น การวิจัยในครั้งนี้ส่งผลดีในด้านเศรษฐกิจ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้กับกลุ่ม สร้างคุณค่าโดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีราคาสูงขึ้น เพราะใช้ฝ้ายย้อมสีธรรมชาติของกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นวัตถุดิบที่หาง่าย และมีคุณภาพดี ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่ง อีกทั้งยังส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เกิดการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน ทำให้ภูมิปัญญาการทอผ้ายังคงอยู่สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากสมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านสะพานปลา ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ แนวคิดและข้อสังเกตอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรการออกแบบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำในการทำวิจัย ท้ายที่สุด ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

ขัตติยา มลิวรรณ. (2548). **ความรู้เรื่องการย้อมสี**. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาเขตภาคใต้.

ชนาธินา ไชยภู. (2556). **การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกสะตอ กรณีศึกษากลุ่มมัดย้อมสีธรรมชาติบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช**. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2560, จาก http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/4171/Chanathinat_C.pdf?sequence=1

นันทา โรจนอุดมศาสตร์. (2549). **เอกสารคำสอนรายวิชาเทคนิคการย้อมสี**. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ พิริยะ แก่นทับทิม และประเทืองทิพย์ ปานบำรุง. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557). **การพัฒนาตลาดผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติ. วารสารวิชาการราชภัฏตะวันตก**. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2560, จาก <https://tci-thaijo.org/index.php/jtir/article/view/42372/35013>

อลิสณา อนันตะอาด. (2558). **การพัฒนาแปรรูปผ้ามัดย้อมสีจากมะขามเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าของกลุ่มผลิตภัณฑ์กระเป๋าหนัง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์**. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2560, จาก <http://research.pcru.ac.th/rdb/project/datafiles/1125>